

"Saadet-i ebediye istiyor. Bekà istiyor. Lika istiyor. Cennet istiyor. Hem, merâyâ-yı mevcudatta ahkâmını ve cemâllerini gösteren bütün esmâ-i kudsiye-i İlâhiye ile beraber istiyor." cümlesindeki "Esmâ ile beraber" istemenin hikmeti nedir?

Her bir ismin kendine özgü bir mana ve hükmü bulunuyor. Her bir isme ait bu mana ve hüküm ise kendini mevcudat aynasında görmek ve göstermek istiyor. Ayrıca bu isimlerin hepsi ayrı bir gerekçe ayrı bir hüküm ve ayrı bir mana ile beka alemini iktiza ediyorlar.

Mesela, beka duygusunu verip bu duyguyu tatmin edecek ahireti hayatını icat etmemek, Allah'ın sonsuz hikmeti ile bağdaşmaz. Öyle ise **Hakim** ismi ahireti gerektirir, denilebilir. Bu ölçüyü diğer bütün hikmet ve duygulara da tatbik edebiliriz.

Gözü verip gözün göreceği manzaraları yaratmamak nasıl hikmetsizlik ise, gözün fena ve zevale mahkum olması da aynı derecede hikmetsizlik olur. Hikmete uygun olan ise, gözün cennette ebedi manzaralara ebedi bir şekilde entegre olması ile mümkündür...

Yine Allah'ın **Adl** ismi kâinattaki sonsuz adalet tecellisi ile hem Allah'ın varlığını ispat eder hem de ahiretin en büyük kurulma sebep ve gerekçesidir. Zira bu dünyada mazlum hakkını almadan zalim de cezasını çekmeden eşit bir şekilde ölüp gidiyorlar. Hâlbuki sonsuz adalet bu haksızlığa müsaade etmez, demek bunların hesabının görüleceği başka bir diyarın olduğu sonsuz adalet noktasından anlaşılır. Yani Allah'ın sonsuz adaleti ahiretsiz olmaz demektir. Demek **Adl** ismi varsa ahirette var demektir.

Yine Allah'ın **Rahman** ve **Rahim** isimleri cennet ve cehennem varlıklarını gerektiriyor. Zira insanların ve diğer mahlukların ebedi olarak yokluk kuyusuna atılması, şefkat ve merhamet manası ile bağdaşmaz. Bu yüzden Allah'ın sonsuz şefkat ve merhameti cennet ve cehennem hayatını iktiza edip gerektiriyor, demektir...

"Acaba bütün efâzıl-ı benî Âdemi arkasına alıp, arz üstünde durup, Arş-ı Âzama müteveccihen el kaldırıp dua eden şu şeref-i nev-i insan ve ferîd-i kevn ü zaman ve bihakkın fahr-i kâinat ne istiyor?"

"Bak, dinle: Saadet-i ebediye istiyor. Bekà istiyor. Lika istiyor. Cennet istiyor. Hem, merâyâ-yı mevcudatta ahkâmını ve cemâllerini

gösteren bütün esmâ-i kudsiye-i İlâhiye ile beraber istiyor. Hattâ, eğer rahmet, inâyet, hikmet, adalet gibi hesapsız o matlubun esbab-ı mucibesi olmasaydı, şu zâtın tek duası, baharımızın icadı kadar kudretine hafif gelen şu Cennetin binasına sebebiyet verecekti."(1)

İnsan beka isterken, bu isimlerin gereklilikleri ile istiyor. Mesela, zulme uğramış bir mazlum beka isterken **Adl** ismine dayanarak istiyor.

(1) bk. [Sözler, On Dokuzuncu Söz.](#)